

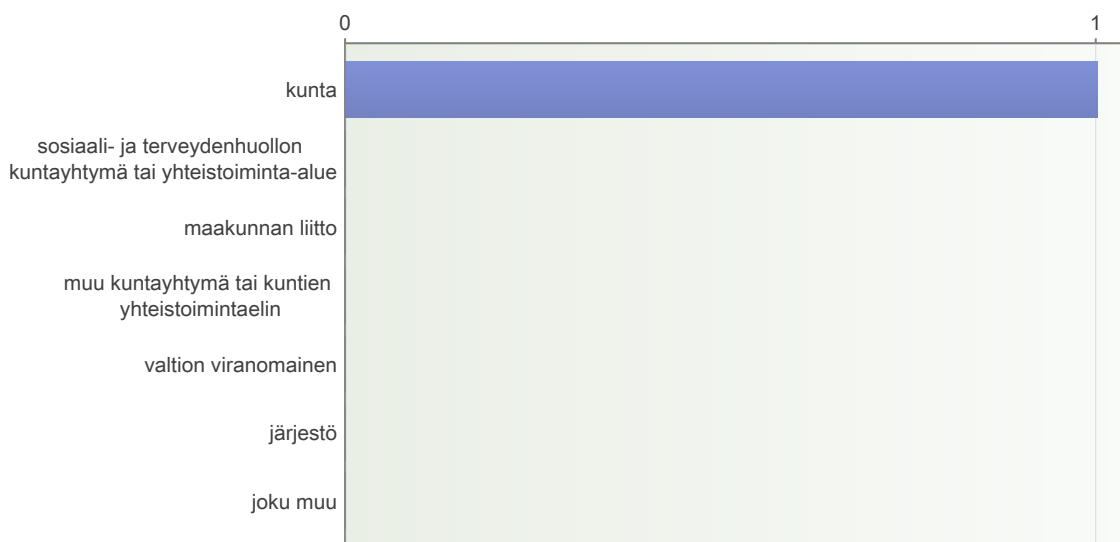
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
lin kunta	Ari Alatossava		31.10.2016	Kunnanhallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Lähtökohtaisesti voidaan. Laki ei tätä sinällään estä. Lopputulos riippuu siitä, miten asiat käytännön tasolla järjestetään. Esitys parantaa alueiden välistä yhdenvertaisuutta, mutta väestöryhmien väliseen yhdenvertaisuuteen sillä ei liene vaikutusta. Valinnanvapausmalli voi toteutumistavasta riippuen jopa heikentää yhdenvertaisuutta. Valinnanvapausmalli tulee valmistella siten, että se ei johda väestön hyvinvointi- ja terveyserojen lisääntymiseen. Nykyinen sote-palvelujärjestelmä tarvitsee uudistamista sote-palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden näkökulmasta. Uudistamisessa on kuitenkin huomioitava alueelliset ja paikalliset erityisolosuhteet sekä pystyttävä turvaamaan palvelujen tosiasiallinen saatavuus ja saavutettavuus. Linjaus, että työterveyshuollon asemaan ja perustehtävään ei tulla tekemään muutoksia tuo haasteita palvelujen yhdenvertaiseen saatavuuteen, sekä pienten kuntien yhteisesti järjestettyihin ja tuotettuihin palvelujärjestelmiin. Työterveyshuoltoa tulisi kehittää sote-uudistuksen yhteydessä.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Ehdotus ei kannusta kustannusten tason hillintään. Kustannusten tason hillitseminen ”ylhäältä” tehtävien rahoitusratkaisujen ja vahvan valtion ohjauksen kautta johtaa terveys- ja hyvinvointierojen kasvuun. Avainkysymys on, miten järjestelmästä saadaan sellainen, että se luo kunnille ja maakunnille kannustavuutta. Uudistuksen rakennejärjestelyt voivat aiheuttaa kunnille kustannuspaineita siirtymävaiheessa ja kuntien investointimahdollisuuksien heikkeneminen vaikuttaa kielteisesti kokonaistalouden kehitykseen.

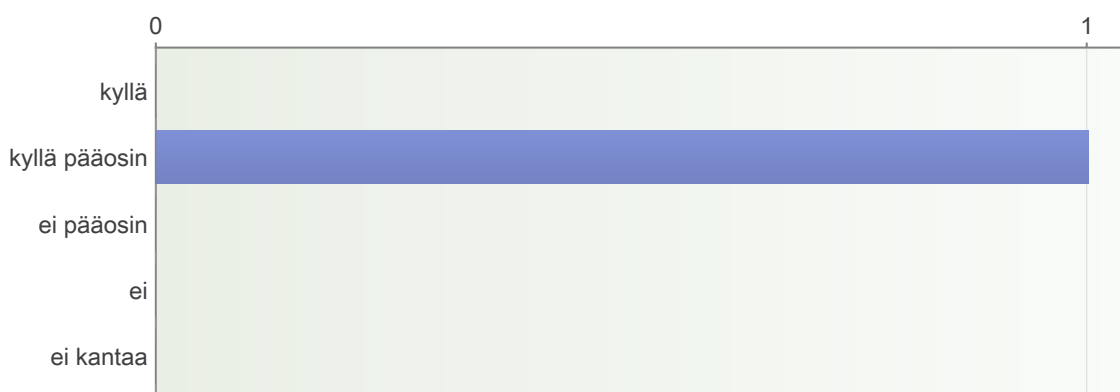
5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittäväällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Esityksessä on vaarana syntyä demokratiavaje, jos rahoitus ja päätöksenteko pysyvät jatkossa erillään. Esitykseen sisältyvä lainsäädäntö rajoittaa itsehallintoa merkittävästi. Tärkein itsehallintoa rajoittava tekijä on, että maakunnilla ei tulisi olemaan verotusoikeutta. Olisi tärkeää saada aikaan ratkaisu, jossa operatiivisesta toiminnasta päättävillä olisi mahdollisuus vaikuttaa rahoitukseen. Valtionohjauksen tulisi keskittyä poliittisesti strategisiin kysymyksiin. Sen sijaan palveluita koskevat operatiiviset ammatillista ja alueellista asiantuntemusta edellyttävät asiat tulisi jättää maakuntien päätösvaltaan. Jatkossa markkinat tulevat vahvasti ohjaamaan sote-palvelujen järjestämistä. Maakunnille tulee luoda edellytykset alueellisten erityispiirteiden huomioimiseen päätöksenteossa erityisesti palveluiden tuotantotavasta päättämässä. Ohjausjärjestelmät, niiden keskinäiset suhteet ja käytännön toteutuminen eivät esityksestä vielä riittävästi tule esille.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

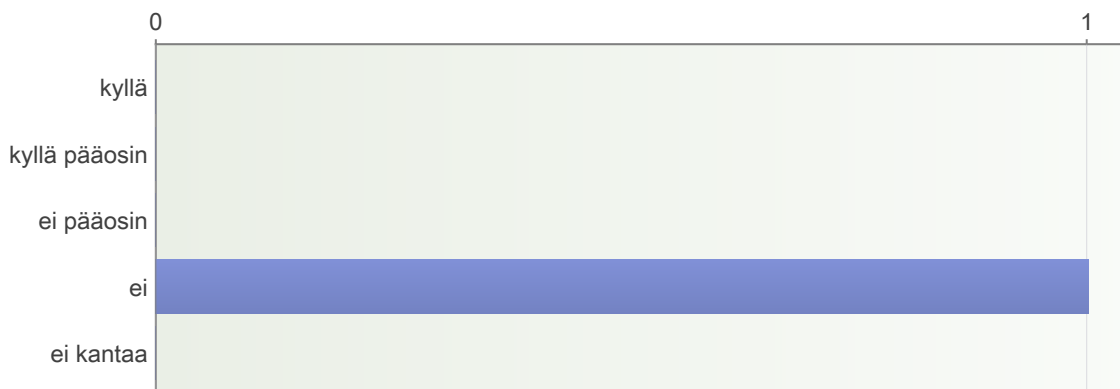
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Vastaajien määrä: 1

-

Kohta 4:

Ehdotettu sääntely palveluiden tuottamisen ja järjestämisen erottamiseksi eri tason yhtiöittämisveloitteineen tulee asettamaan suuria vaatimuksia ja vaikeuksia maakuntakonsernin ohjaukselle ja johtamiselle. Maakuntalakiluonnoksessa maakunnan toimiala on tiukasti rajoitettu ja se voi hoitaa vain laissa mainittuja tehtäviä. Lakiluonnoksen mukaan kunnat voivat siirtää maakunnalle lakisääteisiin tehtäviin liittyviä tehtäviä vain, mikäli kaikki maakunnan kunnat ovat yksimielisiä ja rahoittavat toiminnan. Rajaus ei mahdollista kuntien ja maakunnan päätöksiin ja sopimuksiin perustuvaa tarkoituksenmukaista tehtävien hoitoa. Maakuntalakiin tulee lisätä säännös, joka mahdollistaa maakunnan ja kuntien välisen yhteistyön ja sopimisen sekä tehtävien hoitamisen samaan tapaan kuin yhteistyö kuntien kesken on kuntalain mukaan mahdollista. Kunnilla tulee olla mahdollisuus sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauden piirissä olevien palveluiden tuottamiseen omistamissaan yhtiöissä. Maakuntalakiluonnoksen 16 luvun säännökset valtakunnallisista palvelukeskuksista tulee poistaa laista. Maakunnat ovat itsehallinnollisia yksiköitä ja tukipalvelujen järjestämien tulee olla maakuntien päätettävissä. Lainsäädännöllä ja lakiin perustuvilla standardeilla luodaan kriteerit yhtenäiselle palveluarkkitehtuurille ja tietotuotannolle, mutta tukipalveluiden organisoiminen tulee perustua maakuntien päätöksille. Palvelukeskusten tehtävien osalta lähtökohtana tulisi olla, että maakunnat päättäisivät palvelujensa tuotantorakenteesta itsenäisesti. Maakunnilla tulisi olla oikeus organisoida asiat itsenäisesti ja tarvittaessa yhteistyössä alueen kuntien ja muiden jo olemassa olevien toimijoiden kanssa. Esimerkiksi talous- ja henkilöstöhallinnossa toimii jo lähtötilanteessa lukuisia julkisomisteisia ja yksityisen sektorin tuottaja organisaatioita ja markkinoilla on tervettä kilpailua. Alueelliseen yhteistyöhön perustuen tukipalveluja tuottavat tahot voisivat tuottaa talous- ja henkilöstöhallinnon palveluita myös kunnille, mikä varmistaisi, että talous- ja henkilöstöhallinnon tukipalvelut olisivat tuotettavissa tehokkaasti myös kuntien tehtävien tarpeisiin.

Kohta 5:

Sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyvä hyvinvoinnin edistäminen siirtyy maakuntien vastuulle. Kuntien tehtävät ovat tältä osin määrittelemättä. Edistämisen vastuut on epäselvät ja esitettyjen kannusteiden merkitys vähäinen. Kunnilla pitää olla insentiivi kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen. Tehtävät tulee lainsäädännössä määritellä ja selkeyttää. Ilman selkeyttämistä tehtävästä muodostuu hallitsematon kokonaisuus. Kunnilla on paras asiantuntemus alueen yritystoiminnasta ja kehittämismahdollisuuksista. Työllisyys- ja yrityspalveluiden osalta tehtävät tulee siirtää kuntien hoidettavaksi. Tehtävät tulee rahoittaa rahoitusperiaatteen mukaisesti kokonaan valtion varoista. Maakuntakaavoituksen tulisi jatkossa keskittyä selvemmin ja strategisemmin aluerakenteen kannalta keskeisiin kysymyksiin. Kuntien elinvoiman kehittäminen edellyttää, että niillä säilyy oikeus itsenäisiin valintoihin maapolitiikassa ja kaavoituksessa. Maakunnille ja kunnille tarjottavien pelastustoimen sekä ensihoidon palvelujen järjestäminen 18 maakunnalliseen pelastuslaitokseen on parempi ratkaisu kuin pelastustoimen järjestäminen viiden maakunnan tehtävänä. Kouluterveydenhuollon ja oppilashuollon vastuun jakautuminen maakunnan ja peruskuntien kesken tulee selkeyttää yksiselitteiseksi.

Kohta 6:

Lopputulokset ratkaisee. Miksi palvelulupaus tehdään, jos se ei ole oikeudellisesti sitova? Asukkaiden osallistumiselle tarjotaan eri vaikuttamiskanavia, mikä on hyvä asia. Vaarana on, että osallistuminen jää vähäiseksi. Tärkeämpää asukkaille on kuitenkin se, miten lähipalvelut käytännössä ovat saatavilla ja toimivat.

Kohta 7:

Maakunnan palvelulaitoksen rooli julkisena tuottajana ja toisaalta tosiasiallisesti myös järjestämisen

toteuttajana vaatii selkeyttämistä, jotta soten järjestämisvastuu ei pirstaloidu. Maakuntajärjestäjän (suhteessa palvelulaitokseen ja valinnanvapauden piirissä oleviin tuottajiin) ja palvelulaitoksen (suhteessa omiin yhtiöihin ja hankinnan kautta muihin palveluntuottajiin) todellinen mahdollisuus sopimusohjauksen ja valvonnan keinoin suhteessa palveluntuottajiin on epäselvä ja tehtävänä vaativa. On vaara, että rakenteet muodostavat raja-aidan, joka luo käytännön tasolla esteitä johtamiselle sekä maakunnan toiminnan ja talouden kokonaisuuden hallinnalle. Järjestämisvastuun ja operatiivisen johtamisen erottaminen aiheuttaa hallinnon päällekkäisyyttä ja asiantuntemuksen painottumista operatiiviselle puolelle. Julkisen palvelutuotannon yhtiöittämisveloite on hankala ja johtaa julkisen tuotannon pilkkoutumiseen tai lukuisten palvelulaitoksen eri yhtiöiden viidakkoon. Maakuntalain 118 § ja sote-järjestämislain 24 § ovat tulkinnanvaraisia, sillä velvoite yhtiöittää julkista tuotantoa muussa kuin laajan valinnanvapauden tilanteessa on selkeytettävä.

Kysymys on tilaaja-tuottaja -mallista, joka kunnissa saatujen kokemusten mukaan aiheuttaa epäselvyyttä johtamis- ja vastuusuhteissa ja lopulta myös kustannusten nousua.

Demokratian toteutuminen jää ehdotetussa mallissa välilliseksi. Maakuntavaltuuston päätösvaltaa rajattaisiin merkittävästi suhteessa sen keskeisempään tehtävään eli sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen. Myös pelastustoimen varautuminen häiriötilanteisiin ja turvallisuuteen edellyttävät vahvaa järjestäjän roolia.

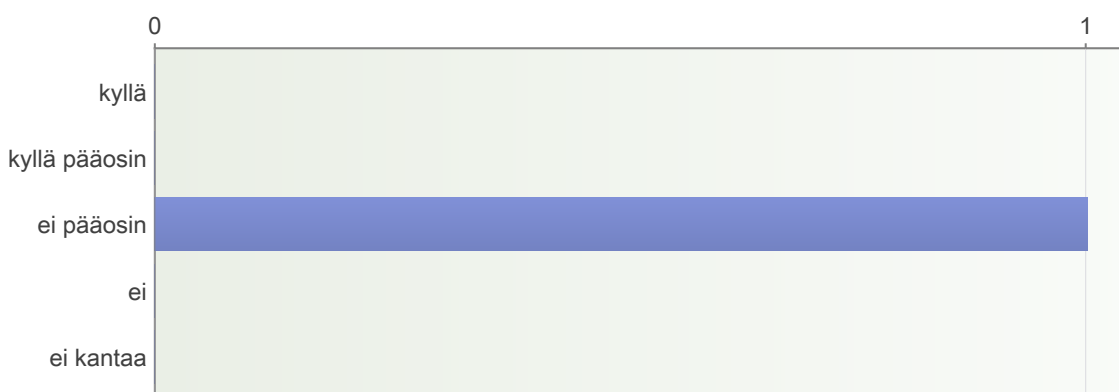
Palvelulaitosta koskevien ehdotusten taustalla on tarve tehdä palvelutuotannon talous ja kustannusrakenne läpinäkyväksi. Sama tavoite voidaan saavuttaa edellyttämällä palvelutuotannon talouden eriyttämistä ja kustannusten läpinäkyvyyttä siten, että niitä voidaan vertailla muiden palveluntuottajien kustannusrakenteisiin.

Kohta 8:

Päätöksenteko ja rahoitus on esitettyssä mallissa eriytetty. Ehdotettu ratkaisu ei motivoi päättäjiä, koska hyvin tehdyn työn tulokset eivät näy rahoituksessa. Päätöksentekoon pitäisi sisältyä kannusteet, joka johtavat siihen, että palveluita tuotetaan jatkossa aikaisempaa paremmin ja tehokkaammin.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

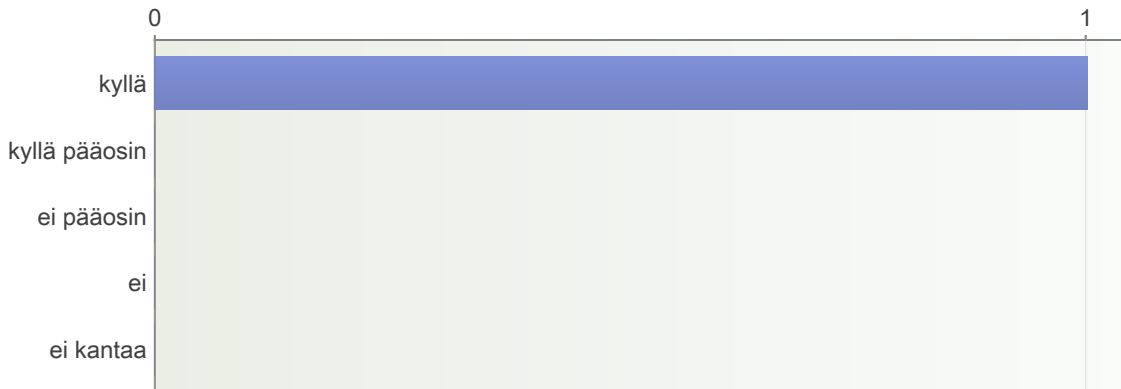
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

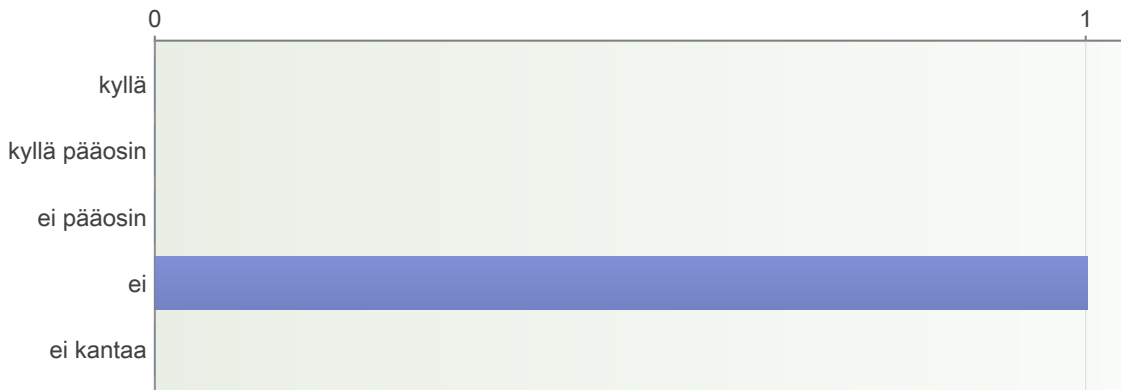
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystaloudessa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

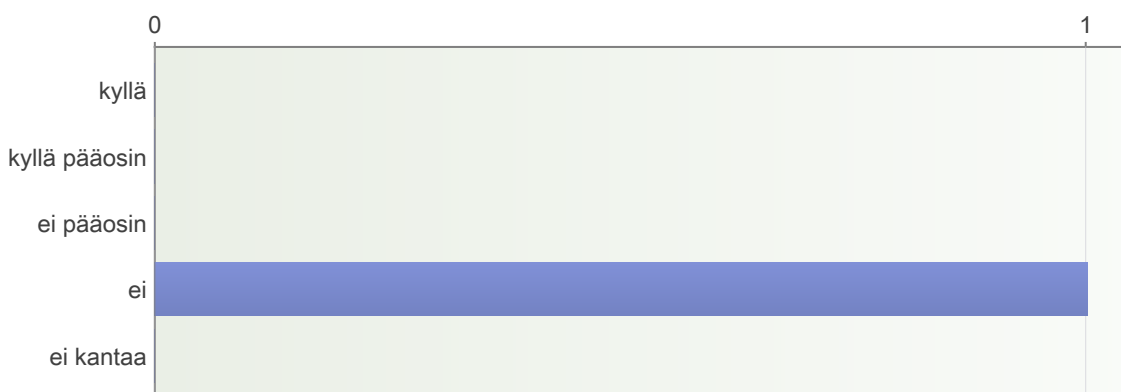
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

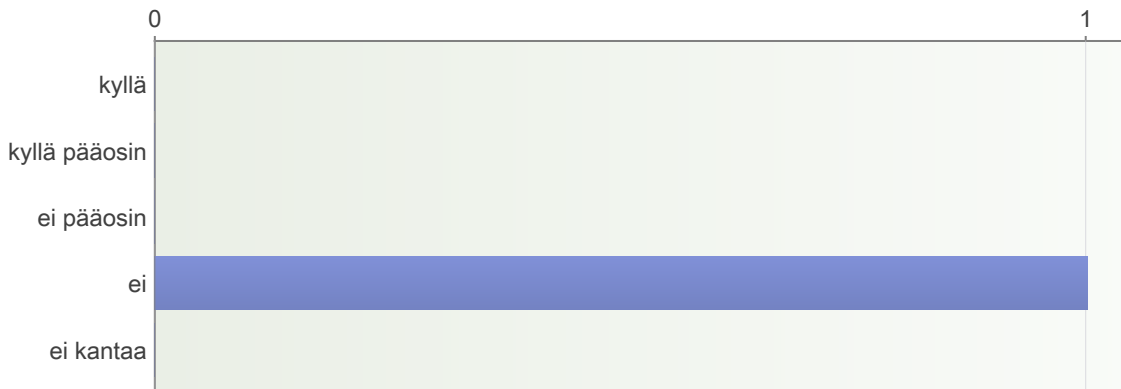

Avoimet vastaukset: ei

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtäjäsenvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Vastaajien määrä: 1

- Kohta 10:

Lähipalveluiden turvaaminen on ensiarvoisen tärkeää. Lakitekstin termi "lähellä" vaatii tarkempaa määrittelyä siten, että sillä ei tarkoiteta pelkästään fyysistä etäisyyttä. Tällainen määrittely mahdollistaa sähköisten palvelujen ja kotiin vietävien palveluiden kehittämisen. Laissa tulisi keskittyä nimenomaan yhdenvertaisuuteen ja saatavuuteen. Innovatiiviset palvelumallit tulee mahdollistaa. Valinnanvapausmallin toteuttamistapa on asukkaiden palvelujen saatavuuden kannalta olennaista. Pitkien etäisyyksien ja harvan asutuksen alueiden kuntien palvelujen tosiasiallinen saatavuus ja saavutettavuus on varmistettava. Silti tietynasteinen palveluiden keskittäminen erityisesti vaativien hoitojen ja palvelujen osalta turvaa palvelujen laatua ja edesauttaa kokonaiskustannusten hillintää. Sosiaalityön ja sosiaalipalvelujen osalta ei lausuntoa annettaessa ole tietoa siitä, mitä sosiaalipalveluja on tarkoitus tuottaa keskitetysti erityistason sairaanhoidon lisäksi.

Kohta 12:

Integraation varmistaminen, ohjausjärjestelmien toimivuus ja järjestäjän vahvan roolin varmistaminen vaatii selkiyttämistä. Integraation toteutuminen edellyttää toimivaa tiedon integraatiota ja asettaa isoja haasteita tietohallinnolle.

Kohta 13:

Uudistuksen alkuvaiheessa tarvitaan todennäköisesti valtion hierarkista ohjausta. Alueelle on kuitenkin jätettävä myös valtaa alueellisten olosuhteiden huomioon ottamiseen. Nyt esityksessä valtion ohjaus on ulottumassa operatiiviselle tasolle asti. Valtionohjauksen tulisi keskittyä poliittisesti strategisiin kysymyksiin. Sen sijaan palveluita koskevat operatiiviset ammatillista ja alueellista asiantuntemusta edellyttävät asiat tulisi jättää maakuntien päätösvaltaan.

Kohta 14:

Sote-järjestäjän vahvalle roolille tulee luoda edellytykset mm. vahvan osaamisen kautta ja taata

ohjausjärjestelmien toimivuus. Maakunnan palvelulaitoksen rooli julkisena tuottajana ja toisaalta tosiasiallisesti myös järjestämisen toteuttajana vaatii selkiyttämistä.

Sote-järjestäjän (suhteessa palvelulaitokseen ja valinnanvapauden piirissä oleviin tuottajiin) ja palvelulaitoksen (suhteessa omiin yhtiöihin ja hankinnan kautta muihin palveluntuottajiin) todellinen mahdollisuus vaikuttaa pelkkien sopimusohjauksen ja valvonnan keinoin suhteessa palveluntuottajiin on epäselvä ja tehtävänä vaativa. Tämä edellyttää vahvaa järjestämisosaaamista.

Rooli maakuntajärjestäjän ja valtion välillä vaatii selkiyttämistä. Samoin maakuntajärjestäjän ja palvelulaitoksen keskinäiset roolit ja työnjako.

Järjestämisen ja tuottamisen erottaminen (ns. tilaaja-tuottajamalli) ei ole käytännössä osoittanut toimivan ainakaan Oulussa. On epäselvää, millä tavalla tämä järjestely tuottaisi nyt paremman lopputuloksen. Lopputuloksena on hallintohimmeli.

Kohta 15:

Yhtiöttämisvelvollisuus ei sinällään tue eikä edistä uudistuksen tavoitteita, voi jopa olla, että se heikentää uudistuksen tavoitteiden toteutumista. Asiakas voi kyllä tehdä valinnan muidenkin kuin osakeyhtiöiden välillä, jos siihen annetaan mahdollisuus.

Muuta:

Valinnanvapaus pitäisi tässä vaiheessa jättää uudistuksen ulkopuolelle. Yksityiset yritykset täydentävät julkisen sektorin palvelutarjontaa. Tämä helpottaisi tässä vaiheessa uudistuksen läpivientiä.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

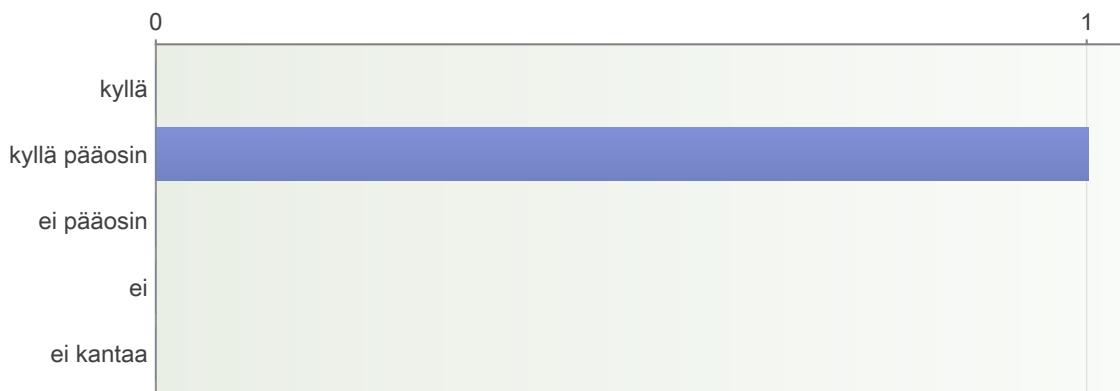
Avoimet vastaukset: kyllä

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymyksen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väli aikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaantulon 2 luvussa. Onko väli aikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

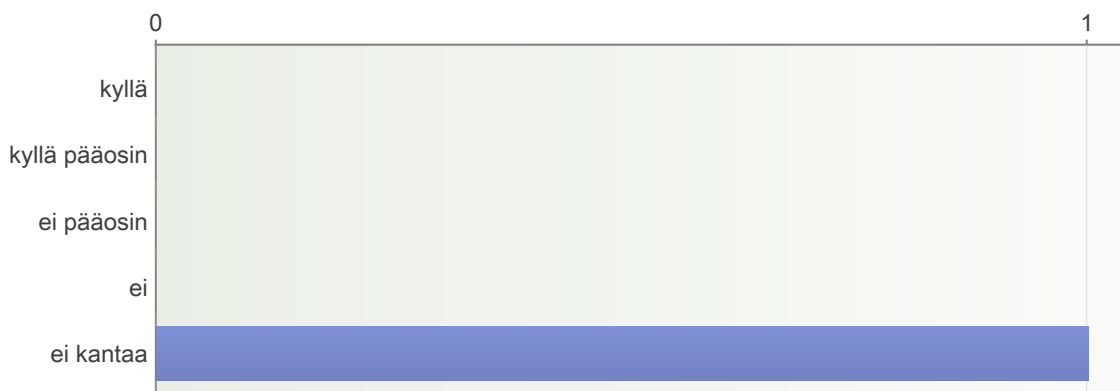
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

22. 20. Voimaantulon 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

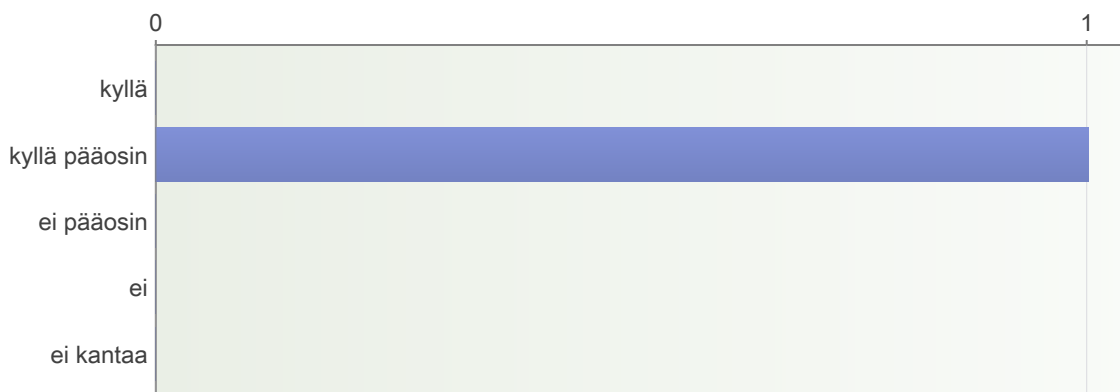
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

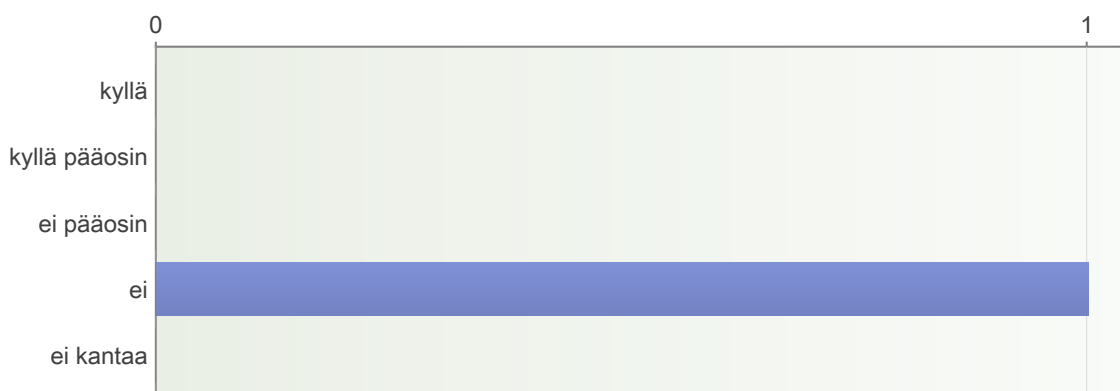
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Ei vastauksia.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

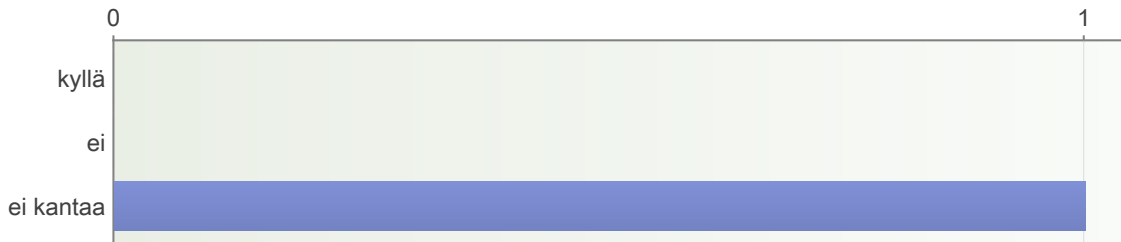
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Vastaajien määrä: 1

- Kohta 19:

Mikä on poliittisen päätöksenteon rooli väliaikaishallinnon aikana? Poliittisen vastuun näkökulmasta on ongelmallista, jos poliittisella ohjauksella ei ole roolia väliaikaishallinnossa. Väliaikaishallinnon riittävästä (valtion) rahoituksesta tulee huolehtia. Mikäli kunnille aiheutuu selvitystyöstä kustannuksia, on ne korvattava täysimääräisesti.

Kohta 20:

Hallinto- ja tukipalveluhenkilöstön siirtyminen on osin ongelmallista.

Kohta 21:

Toimitila- ja kiinteistöratkaisuun liittyy omistusoikeuden suojaan liittyviä ongelmia: myös kunnan omaisuus nauttii perustuslain suojaa. Sen vuoksi esim. kuntien hallussa olevaa irtaimistoa ei voida pelkästään lain nojalla siirtää maakuntien/valtakunnallisen yhtiön omistukseen korvauksetta.

Kysymys on kuntien kannalta siitä, saadaanko siirtyvästä omaisuudesta oikea hinta. Samoin vuokrattavien toimitilojen osalta, onko maakunta velvollinen maksamaan kaikki kiinteistön ylläpidosta, rahoituksesta ja poistoista aiheutuvat kustannukset. Kiinteistöt ovat iältään ja toimivuudeltaan erilaisia, miten nämä otetaan huomioon sopimusneuvotteluissa?

Kiinteistöomaisuuteen liittyvät riskit tulee järjestelyssä kohdentaa sille osapuolelle, joka omilla toimillaan pystyy vaikuttamaan kiinteistöjen käyttötarpeeseen. Valittavan ratkaisun tulee olla sellainen, ettei kunnille aiheudu omistamiinsa sote-kiinteistöihin liittyviä taloudellisia riskejä ja seuraamuksia.

Siirtymäkauden sitovan vuokrajakson tulee olla vähintään 5 vuotta, jotta kunnat voivat varautua ja valmistautua mahdollisiin palveluverkon muutoksiin.

Siirtymäkauden jälkeen laadittavat vuokrasopimukset ja muut sopimukset on määriteltävä laadittavaksi siten, että vuokrataso mahdollistaa laadukkaan ja ennakoivan kiinteistöpidon, investointien toteuttamisen sekä omaisuuden arvon säilyttämisen.

Tehtävillä omaisuusjärjestelyillä ei saa vaarantaa kuntien mahdollisuuksia vastata niille jäävien palvelujen järjestämisestä ja rahoittamisesta rahoitusperiaatteen mukaisesti.

Lainvalmistelun yhteydessä on varmistettava, että siirtymäkauden jälkeen mahdollisesti tyhjilleen tai vajaakäytölle jäävistä kiinteistöistä ei aiheudu kunnille taloudellisia vaikeuksia. Mahdolliset omaisuusjärjestelyjen taloudelliset vaikutukset on korvattava kunnille täysimääräisesti esim. kohdennettujen avustusten muodossa. Avustusten rahoitusta ei kuitenkaan saa toteuttaa vähentämällä kaikkien kuntien yleistä valtionosuutta. Kiinteistöistä aiheutuvat taloudelliset riskit tulee hajauttaa kuntien, maakuntien ja valtion vastuulle.

Kohta 23:

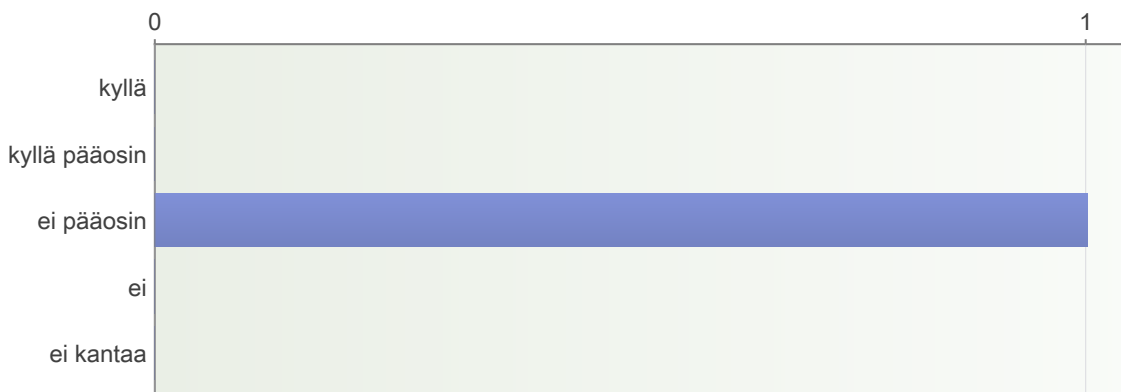
Kunnat eivät tähänkään asti ole nostaneet veroja turhaan eikä tätä ole tarvetta nytkään rajata. Kuntien näkökulmasta kyse on siitä, rittävätkö rahat palveluiden tuottamiseen myös jatkossa. Kunnan oikeus päättää veroprosentistaan kuuluu perustuslaissa turvatun kunnallisen itsehallinnon ytimeen.

Muuta:

Yhtiöiden perustaminen valtakunnalliseksi on perusteltua, kun suunnitellaan ja toteutetaan ICT-ratkaisuja. Tilayhtiön tulee olla maakunnallinen, ei valtakunnallinen. Valtakunnallinen yhtiö ei tuo lisäarvoa, sillä ei ole paikallistuntemusta.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

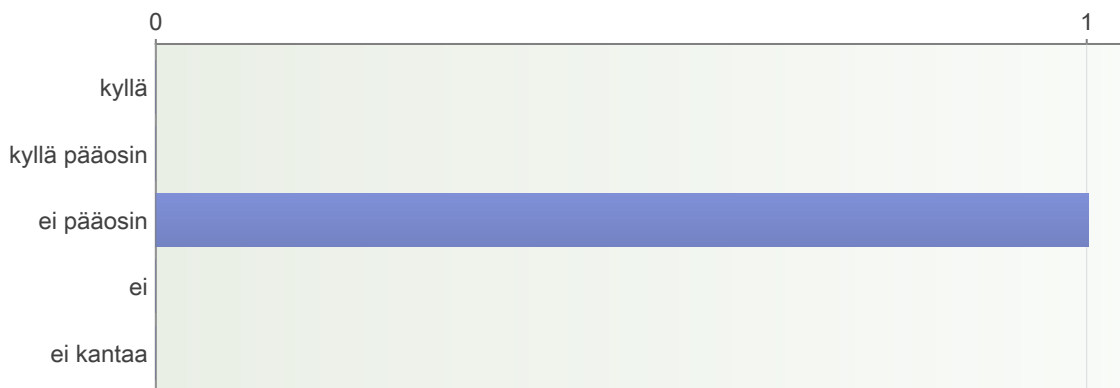
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

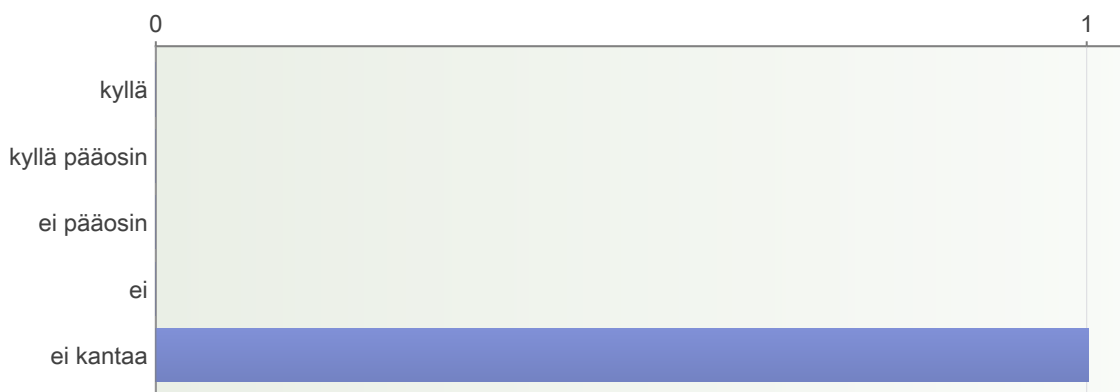
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

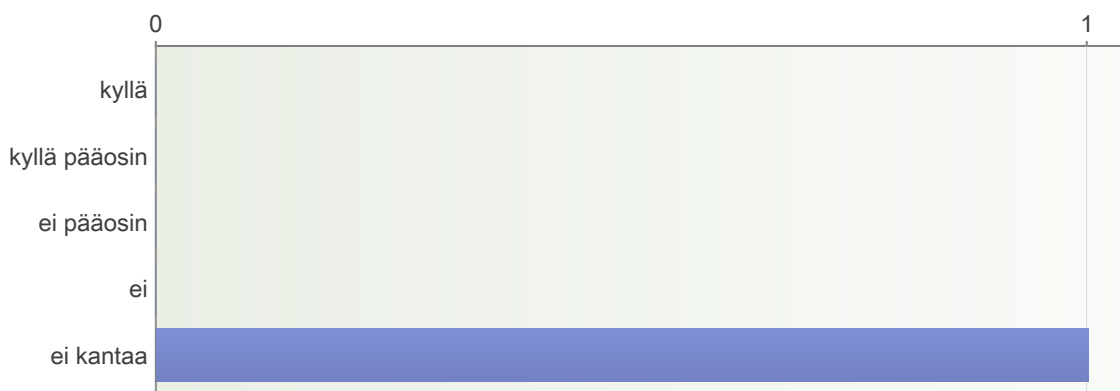
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Vastaajien määrä: 1

- Kohta 26:

Maakuntien itsehallinnon kannalta on ongelmallista, että ne ovat miltei kokonaan valtionrahoituksen varassa. Valtionrahoitukseen perustuva malli johtaa maakunnat liian tiukkaan ja yksityiskohtaiseen valtionohjaukseen. Maakunnille tulee turvata aito itsehallinto, mikä edellyttää maakuntien verotusoikeuden toteuttamista uudistuksen myöhemmässä vaiheessa.

Kohta 27:

On edellytykset, mikäli valtio antaa riittävästi rahaa palveluiden tuottamiseen. On myös ratkaisevaa, miten maakunta voi määrittää asiakas- ja käyttömaksuja. Riippuu täysin kulloisestakin valtion rahoituspäätöksestä sekä uusista maakunnille määriteltävistä tehtävistä. Paineet kustannusten nousuun ovat suuret väestön ikääntymisen vuoksi.

Kohta 28:

Muutos menoperusteisesta tarveperusteiseen rahoitukseen on myönteinen. Siirtymäaikaa ei tule pidentää, vaan paremminkin arvioida sen mahdollista lyhentämistä.

Ottaako rahoituskriteeri riittävästi huomioon harvaan asutun maaseutumaisen toimintaympäristön erityispiirteet? On nähtävissä, että maakunnittaiset suhteelliset tarve-erot kasvavat tulevaisuudessa entisestään. Tämän on heijastuttava myös tarveperusteiseen rahoitukseen.

Hyte-kertoimen osuus rahoituksesta on pieni (1%) ja siihen suhteutettuna määräytymiskriteerit ovat jokseenkin monimutkaiset ja haastavat hahmottaa maakunnissa. Kriteerien huomiointi monituottajamalliin ja valinnanvapautteen liittyen edellyttää lisämäärittelyä. Nykyinen tietoperusta ja tietojärjestelmät edellyttävät kehittämistä hyte-ohjausmekanismien toteutumiseksi.

Kohta 29:

Siirtymäaikaa ei tule pidentää. Sen sijaan tulisi arvioida, voidaanko siirtymäaikaa lyhentämällä kannustaa maakuntia kustannusvaikuttavaan rakenteiden ja prosessien kehittämiseen sekä siten edistää palvelujen

tarpeeseen perustuvaa yhdenvertaisuutta.

33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena?
(erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

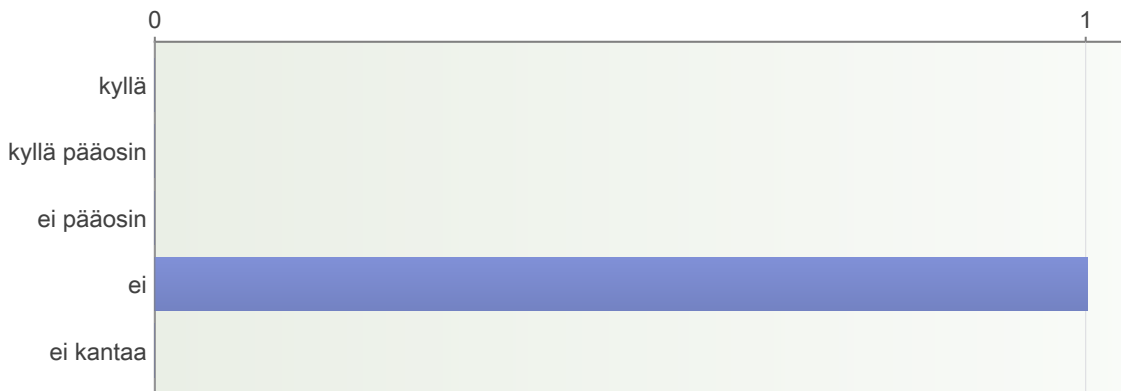
Ei vastauksia.

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Ei vastauksia.

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Vastaajien määrä: 1

- Kohta 33:

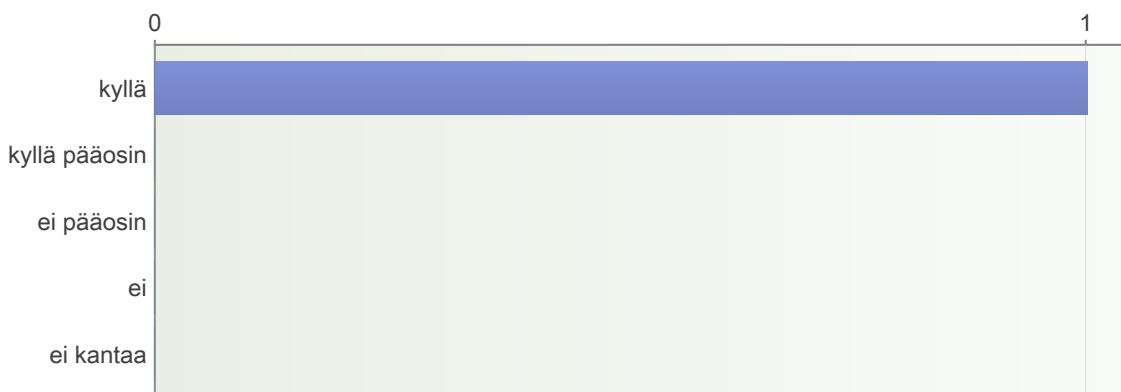
Uudistuksen kuntakohtaiset vaikutukset ja niiden erot ovat kansallisella tasolla merkittäviä. Pienten ja maaseutuomaisten kuntien mahdolliset toimia ja kehittyä myös uudistuksen jälkeen tulee varmistaa. Kiinteistöveron osittainen siirtäminen tasausjärjestelmään. Voimalaitosvero pitää säilyttää kokonaisuudessaan niiden kuntien verona, joihin voimalaitosten haitat kohdentuvat. Haittoja ei voi siirtää tasausjärjestelmään, ne säilyvät niillä kunnilla, joihin voimalaitokset on rakennettu.

Kohta 34:

Kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kannustavan elementin ns. HYTE-kertoimen päämääränä on varmistaa kuntien aktiivinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toiminta myös sote-uudistuksen jälkeen. Kunnilla säilyy vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisestä. HYTE –kerroin hyvä lähtökohta, mutta kertoimen osuus valtionosuuden määrittämisessä pitäisi olla suurempi, jota tällä olisi vaikutusta.

38. 36. Pidättekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Ei vastauksia.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

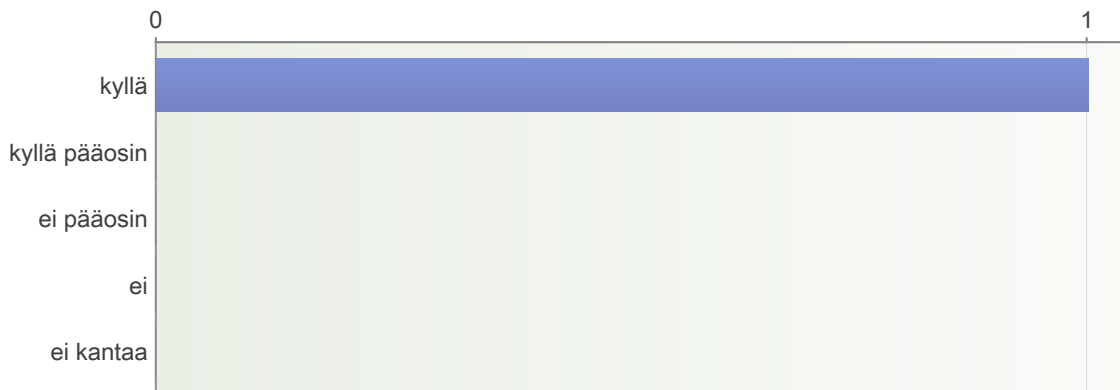
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Ei vastauksia.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Kunnan rooli kuntalaisten näkökulmasta muuttuu jatkossa nykyistä pienemmäksi, kun noin puolet tehtävistä ja rahoituksesta siirtyy maakuntaan. Iin kunnassa, jossa sote-palvelut on tällä hetkellä järjestetty kuntien välisessä yhteistoiminnassa kuntayhtymässä, muutos ei ole kovinkaan suuri. Kunnilla on jatkossakin merkittäviä tehtäviä hyvinvoinnin, elinvoiman ja demokratian toteuttamisessa paikallisella tasolla. Kunnan mahdollisuus suoriutua lakisääteisistä tehtävistä riippuu pitkälti siitä, miten uusi valtiosuusjärjestelmä kohtelee kuntaa ja vaikuttaa kunnan rahoitusasemaan.

44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Ei vastauksia.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Ei vastauksia.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.